

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par ierosinājumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai, ar ko divdesmit devīto reizi groza Padomes Direktīvu 76/769/EEK par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz dažu bīstamu vielu un preparātu tirgū laišanas un lietošanas ierobežojumiem (vielas, kas klasificētas kā kancerogēnas, mutagēnas vai reproduktīvajai funkcijai toksiskas — *c/m/r*)

(COM(2004) 638 final — 2004/0225 (COD))

(2005/C 255/05)

Saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 95. pantu 2004. gada 28. oktobrī Padome nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par ierosinājumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai, ar ko divdesmit devīto reizi groza Padomes Direktīvu 76/769/EEK par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz dažu bīstamu vielu un preparātu tirgū laišanas un lietošanas ierobežojumiem (vielas, kas klasificētas kā kancerogēnas, mutagēnas vai reproduktīvajai funkcijai toksiskas — *c/m/r*).

Iekšējā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētā nodaļa, kas bija atbildīga par Komitejas darba sagatavošanu šajā jautājumā, pieņēma savu atzinumu 2005. gada 16. martā. Ziņotājs bija **Sears** kgs.

Savā 416. plenārajā sesijā (2005. gada 6. aprīļa sēdē) Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja ar 126 balsīm “par”, “pret” — 2, atturoties — 6, pieņēma šādu atzinumu.

1. Ievads

1.1 Eiropas Kopienas priekšlikumi aizsargāt sabiedrības veselību un vidi šobrīd koncentrējas uz trim ilggadējiem juridiskiem dokumentiem: par *bīstamo vielu* klasifikāciju, iepakojumu un marķēšanu (Padomes 1967. gada 27. jūnija Direktīva 67/548/EEK); par *bīstamo preparātu* klasifikāciju, iepakojumu un marķēšanu (Padomes 1988. gada 7. jūnija Direktīva 88/379/EEK, kas aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1999. gada 31. maija Direktīvu 99/45/EEK); un par dažu *bīstamo vielu un preparātu* tirdzniecību un lietošanu (Padomes 1976. gada 27. jūlija Direktīva 76/769/EEK).

1.2 Katrs no minētajiem dokumentiem šajā laika posmā ir bijis spēkā un papildināts ar EEK un EK direktīvām, grozot dokumentu normatīvo saturu un *pielāgojot atbilstoši tehnikas attīstībai* vairākus pielikumus, kuros bez tehniskajiem punktiem aprakstītas arī veicamās laboratoriskās pārbaudes, norādīts iespējamais risks un pielietojamās drošības frāzes, un attiecīgo vielu ķīmiskais sastāvs, CAS (¹), EK, indeksu numuri un pielietojums.

1.3 Grozītās direktīvas cenšas arī saglabāt minēto vielu un preparātu iekšējo tirgu un tādēļ direktīvām jābūt savstarpēji saskaņotām, kā arī saskaņotām ar citiem juridiskiem dokumentiem, kas attiecas uz atsevišķām nozarēm (piemēram, pesticīdiem vai kosmētiku) vai atbalsta konkrētas rīcības programmas (piemēram, ES rīcības plāns vēža apkarošanai).

1.4 Pašreizējais ieteikums ir divdesmit devītais *grozījums* Padomes Direktīvai 76/769/EEK. Ar minēto priekšlikumu ievieš un tajā pašā laikā tas ir loģisks iznākums ar Komisijas 2004. gada 29. aprīļa Direktīvu 2004/73/EK veiktajai Padomes Direk-

tīvas 67/548/EEK divdesmit devītajai (gadījuma rakstura sakrītība) *pielāgošanai tehnikas attīstībai*.

1.5 *Pielāgošana tehnikas attīstībai*, kas noteikta Komisijas Direktīvā 2004/73/EK, ietver Padomes Direktīvas 67/548/EEK 1. pielikuma izmaiņas attiecībā uz konkrētu vielu klasifikāciju, iepakojumu un marķējumu, atspoguļojot jaunākos zinātniskos datus, un tās pašas direktīvas 5. pielikuma precizējumus attiecībā uz vielu un preparātu fizioloģisko īpašību, toksiskuma un ekotoksiskuma noteikšanas metodēm, lai līdz minumam samazinātu eksperimentos izmantoto dzīvnieku skaitu.

1.6 Komisijas Direktīva 2004/73/EK, ar ko noteiktas šīs izmaiņas, bija publicēta 2004. gada aprīlī (OV L152 1-311). Vairums vielu tika klasificētas vai pārklasificētas kā kancerogēnas, mutagēnas vai reproduktīvajai funkcijai toksiskas (CMR vai *c/m/r* vielas). Komisija konstatēja, ka šajā direktīvā paredzētie pasākumi atbilst Komitejas atzinumam par “Direktīvu par tehnisko barjeru likvidēšanu, tirgojoties ar bīstamām vielām un preparātiem, pielāgošanu tehnikas attīstībai”. Šādos gadījumos par Komisijas priekšlikumu nav nepieciešams iepriekšējs atzinums ne no Eiropas Parlamenta, ne Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas.

1.7 Saskaņā ar citu Padomes Direktīvu 94/60/EK (iepriekšējs četrpadsmitais grozījums Padomes Direktīvai 76/769/EEK) *c/m/r* vielas nedrīkst izmantot vielās vai preparātos, kurus pārdod plašai sabiedrībai. Tas nozīmē, ka ir nepieciešami izpildes pasākumi, t.i., apspriežamais ierosinājums pievienot šīs vielas Padomes Direktīvas 76/769/EEK 1. pielikumam. Saskaņā ar Līguma 95. pantu šajā gadījumā ir jāievēro koplēmuma procedūra ar Eiropas Parlamentu un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.

(¹) Ķīmijas analītisko apskatu indekss

1.8 Komisija 2004. gadā kopā ar dalībvalstu ekspertiem konsultējās ar vairākām organizācijām, kas pārstāv ieinteresētās puses, tajā skaitā CEFIC⁽³⁾, CONCAWE, Eurometaux un BLIC (kas pārstāv ķīmijas, naftas, metāla un kaučuka rūpniecību Eiropā) un BEUC (kas pārstāv Eiropas pircējus).

2. Komisijas ierosinājuma kopsavilkums

2.1 Ar ierosinājumu Padomes Direktīvas 76/769/EEK. 1. pielikumam pievienos 346 saskaņā ar Komisijas Direktīvu 2004/73/EK no jauna klasificētas vai pārklasificētas vielas. Tomēr attiecībā uz 304 no minētajām vielām jau pastāv ierobežojumi pārdot tās plašai sabiedrībai saskaņā ar iepriekšēju klasifikāciju kā 1. vai 2. kategorijas *c/m/r vielas*. Tādējādi tikai 42 vielu pārdošana plašai sabiedrībai tiks ierobežota pirmo reizi.

2.2 No 42 vielām, kuru pārdošana tiek ierobežota pirmo reizi, lielāko daļu izmanto kā izejvielas vai starpproduktus organiskajā sintēzē vai īpašā profesionālā pielietojumā. Konsultāciju laikā netika iegūti pierādījumi, ka minētās vielas izmanto vielās vai preparātos, ko pārdod plašai sabiedrībai vai ka ir nepieciešami izņēmuma nosacījumi.

2.3 No 304 pārklasificētajām vielām, 145 tiks pārvietotas no 2. kancerogēnās kategorijas uz 1. kategoriju. Tam būs nepieciešamas divas izmaiņas katrai vielai — pievienot vielu jaunajai kategorijai un izņemt to no esošās. Vairākas izmaiņas jāizdara arī pie attiecīgā ieraksta "Piezīmēm".

2.4 Ierosinājums ir paredzēts, lai saglabātu pasargātu iekšējo tirgu un vienlaicīgi nodrošinātu augsta līmeņa aizsardzību pircēju veselībai un videi. Kalkulētās izmaksas ir mazas, jo minētās vielas plaša sabiedrība izmanto ierobežoti. Tā kā *c/m/r vielu* lietošanu plašā sabiedrībā nevar atbilstoši kontrolēt ar citiem paņēmieniem, ierosinātais pārdošanas ierobežojums ir vienīgā pieeja.

2.5 Dalībvalstīm 12 mēnešu laikā no direktīvas stāšanās spēkā jāpieņem un jāpublicē likumi, noteikumi un administratīvie akti, kas nepieciešami direktīvas prasību izpildei.

3. Vispārīgas piezīmes

3.1 Tāpat kā iepriekšējos Padomes Direktīvas 76/769/EEK grozījumos, šis ierosinājums ir par lielu skaitu savstarpēji

nesaistītu vielu, piemēram, naftas ogļūdenraža savienojumiem, pesticīdiem un fungicīdiem, vispārējām rūpnieciskajām ķimikālijām un neorganiskajām un organiskajām izejvielām un starpproduktiem.

3.2 Atšķirībā no citiem neseno izdarītiem grozījumiem, Komisijas ierosinājumā nav ieteikti primāro tiesību normu grozījumi saistībā ar šīm vielām. Šis ierosinājums ir tikai pašsaprātams rezultāts izmaiņām klasifikācijā un marķēšanā, kas jau ieteiktas un ieviestas ar Padomes Direktīvu 2004/73/EK. Jebkuras šaubas par klasifikācijas pamatotību bija jāatrisina iepriekš un tās vairs nevar ņemt vērā šajā posmā.

3.3 Komisija tomēr iespēju robežās ir pārbaudījusi, ka ierobežojumi pārdot plašai sabiedrībai vielas, kas klasificētas vai pārklasificētas *c/m/r vielas*, būtiski nepalielinās ražotāju izmaksas. Šo secinājumu pamato CONCAWE kā naftas rūpniecības pārstāvja aptauja saistībā ar sarakstā iekļautajiem naftas ogļūdenraža savienojumiem un CEFIC kā ķīmijas rūpniecības pārstāvja aptauja saistībā ar sarakstā iekļautajiem diviem ftalātiem (*BBP* un *DIPP*).

3.4 Attiecībā uz esticīdiem un fungicīdiem ar nosaukumu benomils, *Azafenidin*, dinokaps, linurons zināmiem arī kā neorganiskajām ķimikālijām (kadmija hlorīds) ir grūtāk iegūt apstiprinājumu par ietekmes neesamību sakarā ar informācijas trūkumu no esošajiem ražotājiem Eiropā, ja tādi ir. Interneta meklētāji norāda, ka lielākajā daļā gadījumu riski ir jau zināmi, un atkal jāpieņem, ka produktus var izņemt no aprites plašā sabiedrībā, neatstājot negatīvu ietekmi uz patērētāju, jo tirdzniecībā ir pieejami atbilstoši aizstājēji.

3.5 Ierosinājums arī uzsver dažas vispārējas neprecizitātes esošajā ES likumā par vārda "vielas" izpratni. Daudzas no šeit minētajām "vielām", kuras sastopamas oriģinālajā EINECS⁽³⁾ "esošu ķīmisku vielu" sarakstā, pareizi tika klasificētas kā "UVCB vielas", t.i., kompleksi maisījumi no zināmām un nezināmām sastāvdaļām, kā definēts 1999. gadā izdotajā akadēmiskajā dokumentā un vēlāk atrodams "Lēmumu rokasgrāmatā Direktīvas 67/548/EEK Sestā un Septītā grozījuma ieviešanai" atsaucē 18. lpp., ko 2002. gadā izdevis Eiropas Ķīmijas Birojs. Protams, tās nav vienkāršas vielas vispārpieņemtā nozīmē, turklāt šajā gadījumā dažas no tām ir tirgošanā. Tas apstiprina Komisijas pieņemumu par to, ka, tad, kad EINECS⁽⁴⁾ saraksts tika publicēts pirmo reizi, "EINECS četras reizes pārspilēja komerciāli nozīmīgo vielu skaitu", t.i., tajā laikā nozīmīgā apjomā tirdzniecībā bija ap 25 000 "vielu". Iespējams, ka dažas no tām

(³) Eiropas Ķīmijas rūpniecības padome

(³) Eiropas ķīmisko komercvielu saraksts

(⁴) Eiropā reģistrēto ķīmisko vielu saraksts

ir aizvietotas ar apmēram 5 000 "jaunām vielām" *ELINCS* sarakstā— ar līdzīgām definīcijas un identifikācijas problēmām — kas nozīmē apmēram 30 000 vielas tirgū 2005. gadā. Tas varētu vairāk atbilst īstenībai nekā biežāk minētais citētais skaitlis 100 000, bet joprojām izraisa jautājumus par plašas sabiedrības un profesionāļu pieeju jau savāktajiem (bet neregulāri atjaunotiem) datiem par vismaz pusi šo vielu, un dalībvalstu kompetentajām iestādēm joprojām ir problemātiski noteikt, vai viela ir "esoša" vai "jauna" un kuru regulējošo procedūru piemērot.

3.6 Ņemot vērā, ka šis ierosinājums, ko pazīst ar nosaukumu *REACH*, tika izstrādāts, pamatojoties uz augstāk minētajiem esošajiem likumiem, kas daļēji ir iekļauti šajā dokumentā, tādējādi savstarpēji mijiedarbojoties, šie jautājumi ir jānoskaidro pēc iespējas ātrāk. Paredzams, ka šajā nolūkā būs nepieciešami papildu līdzekļi, un tie jāpiešķir pēc iespējas ātrāk.

4. Sevišķas piezīmes

4.1 EESK atbalsta ierosinājumā ietvertos tirdzniecības un lietošanas ierobežojumus. Tie izriet no lēmumiem par klasifikāciju, iepakojumu un marķēšanu, ko jau pieņēmuši Komisijas dienesti sadarbībā ar dalībvalstu ekspertiem un pēc sarunām ar

piegādātājiem un citām ieinteresētajām personām, tādēļ tie ir vajadzīgi un vēlami.

4.2 EESK tomēr izsaka nožēlu, ka tāpat kā iepriekšējos Padomes Direktīvas 76/769/EEK grozījumos savstarpēji nesaisīti produkti ir ietverti vienā tekstā, kam varētu būt nepieciešami specifiski un turpmāki grozījumi, lai pieskaņotos faktiskajai situācijai. Tas neveicina labu, savlaicīgu, efektīvu un pirmām kārtām pārredzamu direktīvas piemērošanu.

4.3 Kompleksais un šķietami nejausais vielu saraksts šī ierosinājuma un Padomes Direktīvas 2004/73/EK pielikumā iesaka, ka pirms jaunas informācijas pievienošanas ir jāuzlabo esošo datu kvalitāte un pieejamība. Ja izdosies demonstrēt uzlabotu sistēmu, izmantojot vislabākās modernās datu izplatīšanas tehnoloģijas un tehnikas, tad ieguvums no *REACH* saistībā ar datu uzkrāšanu un koplietošanu cilvēku veselības un vides aizsardzības nolūkā, būs skaidrāk redzams.

4.4 *REACH* ir arī paredzēta esošās sistēmas vienkāršošanai, kas dotu labumu visām ieinteresētajām pusēm. Šajā jomā neapšaubāmi pastāv zināma rīcības brīvība. Neatkarīgi no formulējuma *REACH* nedrīkst vēl vairāk sarežģīt jau tāpat daudzslāņaino un pat nepārredzamo procesu.

Briselē, 2005. gada 6. aprīlī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētāja
Anne-Marie SIGMUND